

فهرست مطالب

مقدمه	۱۵
ساختار موضوعی کتاب	۱۸
بخش اول: مفاهیم، کلیات و تحولات حقوق مالکیت ادبی و هنری	۲۱
فصل اول: مفاهیم حقوق مالکیت ادبی و هنری	۲۳
مبحث اول: تعریف حقوق مالکیت ادبی و هنری	۲۳
گفتار اول: تعریف لغوی	۲۳
گفتار دوم: تعریف ماهوی	۲۵
مبحث دوم: منابع حقوق مالکیت ادبی و هنری	۳۴
گفتار اول: کنوانسیون‌ها و معاهدات بین‌المللی	۳۴
۱) نظام حمایتی (حقوق مالکیت ادبی و هنری)	۳۴
۲) نظام حمایتی کپی‌رایت	۳۴
بند اول: کنوانسیون برن	۳۵
بند دوم: کنوانسیون ژنو	۳۵
بند سوم: معاهده وایپو (WCT)	۳۶
گفتار دوم: حقوق داخلی	۳۷
بند اول: قانون مجازات عمومی (مصوب ۱۳۰۴)	۳۷
بند دوم: قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان (مصوب ۱۳۴۸/۱۱/۲۱)	۳۷
بند سوم: قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی (مصوب ۱۳۵۲/۱۰/۶)	۳۸
بند چهارم: قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه ای مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۴	۳۹
بند پنجم: قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۱۷	۳۹
فصل دوم: کلیات حقوق مالکیت ادبی و هنری	۴۱

- مبحث اول: حقوق مادی یا اقتصادی ۴۱
- گفتار اول: حقوق و امتیازات مالی پدیدآورنده ۴۲
- بند اول: حق نشر و تکثیر (ماده ۳ قانون مصوب ۱۳۴۸) ۴۲
- بند دوم: نقل قول، نسخه برداری و تکثیر بدون قصد انتفاع ۴۳
- بند سوم: حق ترجمه ۴۴
- بند چهارم: حق اقتباس و تلخیص و تبدیل ۴۴
- بند پنجم: حق عرضه و اجراء ۴۵
- بند ششم: حق استفاده از پاداش و جایزه ۴۶
- بند هفتم: حق تعقیب در حقوق فرانسه ۴۷
- گفتار دوم: شرط حمایت از حقوق مادی ۴۸
- گفتار سوم: خصوصیات حقوق مادی پدیدآورنده ۴۹
- بند اول: حقوق مادی پدیدآورنده قابل نقل و انتقال است. ۴۹
- بند دوم: حقوق مادی پدیدآورنده موقت است. ۵۰
- بند سوم: موارد افزایش یا کاهش مدت ۵۱
- مبحث دوم: حقوق معنوی یا اخلاقی ۵۳
- گفتار اول: انواع حقوق معنوی ۵۳
- بند اول: حق افشای اثر یا حق انتشار **Divulgarion Right** ۵۳
- بند دوم: حق احترام به نام و سمت پدیدآورنده یا حق سرپرستی ۵۵
- بند سوم: حق احترام به اثر یا حق تمامیت ۵۶
- بند چهارم: حق عدول (رجوع) یا اصلاح ۵۶
- گفتار دوم: خصوصیات حق معنوی پدیدآورنده ۵۷
- گفتار سوم: حق مشاع در مورد آثار مشترک ۵۸
- مبحث سوم: استثنائات در حقوق مالکیت ادبی و هنری ۶۰
- گفتار اول: استفاده منصفانه ۶۱
- بند اول: با هدف علمی، ادبی، فنی و آموزشی به صورت انتقاد یا
تقریظ البته با ذکر منبع ۶۱
- بند دوم: جهت تدریس در مؤسسات آموزشی بدون ذکر منبع ۶۲

فهرست مطالب □ ۷

بند سوم: نسخه برداری از آثار در کتابخانه‌ها و مؤسسات جمع آوری نشریات و مؤسسات علمی و آموزشی که به صورت غیر انتفاعی اداره می‌شوند.	۶۲
بند چهارم: برای استفاده شخصی و خصوصی	۶۳
گفتار دوم: مواردی که از حمایت حقوق مادی خارج شده است.	۶۴
گفتار سوم: مواردی که از ابتدا تحت حمایت قانون قرار نگرفته اند.	۶۴
بند اول: آثار اشتقاقی	۶۵
بند دوم: آثار جمعی	۶۵
مبحث چهارم: آثار مورد حمایت حقوق مالکیت ادبی و هنری.	۶۷
گفتار اول: شرایط و خصوصیات آثار ادبی و هنری.	۶۷
بند اول: تعریف اثر	۶۷
بند دوم: ضوابط تشخیص آثار مورد حمایت قانون و اصول حاکم.	۶۸
الف: محسوس بودن اثر (اصل عدم حمایت از ایده‌ها)	۶۸
ب: اصیل بودن اثر	۶۸
ج: چاپ یا پخش یا نشر یا اجرا برای نخستین بار در ایران	۷۱
د: مالیت داشتن اثر و عدم مغایرت آن با نظم عمومی	۷۲
ه: اصل حمایت بدون تشریفات	۷۳
و: اصل عدم اهمیت ویژگی‌های اثر	۷۳
گفتار دوم: انواع آثار ادبی و هنری	۷۳
بند اول: آثار مورد حمایت قانون	۷۳
بند دوم: ثبت اثر	۷۷
فصل سوم: تحولات حقوق مالکیت ادبی و هنری	۷۹
مبحث اول: سیر تحولات حقوق مالکیت ادبی و هنری در کشورهای خارجی و ایران	۷۹
گفتار اول: سیر تحولات حقوق مالکیت ادبی و هنری در نظام رومی ژرمنی	۷۹
بند اول: حقوق فرانسه	۷۹

۸ □ مبانی نظری و فقهی حقوق مالکیت ادبی و هنری

- ۸۰..... بند دوم: حقوق آلمان
- ۸۱..... گفتار دوم: سیر تحولات حقوق مالکیت ادبی و هنری در نظام کامن لا
- ۸۱..... بند اول: حقوق انگلستان
- ۸۳..... بند دوم: حقوق آمریکا
- ۸۴..... گفتار سوم: سیر تحولات حقوق مالکیت ادبی و هنری در ایران
- ۸۴..... بند اول: قانون مجازات عمومی (مصوب ۱۳۰۴)
- بند دوم: قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان
- ۸۷..... (مصوب ۱۳۴۸)
- بند سوم: قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی
- ۸۹..... (مصوب ۱۳۵۲/۱۰/۶)
- بند چهارم: قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم افزارهای
- ۹۰..... رایانه ای مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۴
- ۹۲..... بند پنجم: قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۱۷
- ۹۵..... بند ششم: قانون اجرای احکام مدنی مصوب اول آبان ماه ۱۳۵۶
- مبحث دوم: سیر تحولات حقوق مالکیت ادبی و هنری در کنوانسیون‌های
- ۹۷..... بین المللی
- ۹۷..... گفتار اول: کنوانسیون برن
- ۹۸..... بند اول: قاعده رفتار ملی یا اصل تشبیه
- ۱۰۰..... بند دوم: قاعده حمایت بدون تشریفات
- ۱۰۱..... بند سوم: قاعده استقلال حقوق
- ۱۰۱..... بند چهارم: مقررات ویژه کشورهای در حال توسعه
- ۱۰۲..... گفتار دوم: کنوانسیون ژنو
- ۱۰۴..... گفتار سوم: موافقت نامه تریس
- ۱۰۶..... گفتار چهارم: معاهده کپی رایت سازمان جهانی مالکیت معنوی

بخش دوم: ماهیت و مبانی حقوق مالکیت ادبی و هنری	۱۰۹
فصل اول: ماهیت حقوق مالکیت ادبی و هنری	۱۱۱
مبحث اول: ماهیت حق، مال و مالکیت	۱۱۲
گفتار اول: ماهیت حق	۱۱۲
بند اول: معنای حق	۱۱۲
بند دوم: مفهوم حق	۱۱۲
۱- حق از دیدگاه فلسفه	۱۱۳
۲- حق از دیدگاه فقه	۱۱۴
۳- حق از دیدگاه حقوق	۱۱۷
بند سوم: انواع حق	۱۲۰
۱- حق مالی و حق غیر مالی	۱۲۰
۲- حق عینی و دینی	۱۲۱
۳- حق مطلق و حق نسبی	۱۲۲
۴- حق منجز و حق معلق	۱۲۳
۵- حق دائم و حق موقت	۱۲۳
۶- حق حال و حق مؤجل	۱۲۴
۷- حق ثابت و حق متزلزل	۱۲۵
۸- حق سیاسی، حق عمومی و حق خصوصی	۱۲۶
۹- حق مربوط به شخصیت	۱۲۷
گفتار دوم: ماهیت مال	۱۲۹
بند اول: معنای مال	۱۲۹
بند دوم: مفهوم مال	۱۳۰
۱- مال از دیدگاه عرف	۱۳۰
۲- مال از دیدگاه فقه	۱۳۰
۳- مال از دیدگاه حقوق	۱۳۲
۴- مال از دیدگاه علم اقتصاد	۱۳۴
بند سوم: ماهیت مال فکری	۱۳۵

- بند چهارم: انواع مال ۱۳۸
- ۱- مال مادی و مال غیر مادی ۱۳۸
- ۲- مال منقول و مال غیر منقول ۱۴۰
- ۳- مال مثلی و مال قیمی ۱۴۱
- ۴- انواع دیگر اموال ۱۴۴
- گفتار سوم: ماهیت ملک و مالکیت ۱۴۵
- بند اول: معنای ملک و مالکیت ۱۴۵
- ۱- ملک ۱۴۵
- ۲- مالکیت ۱۴۶
- بند دوم: مفهوم ملک و مالکیت ۱۴۶
- بند سوم: ماهیت ملک و مالکیت ۱۵۱
- بند چهارم: انواع ملک و مالکیت ۱۵۴
- ۱- مالکیت عین و منفعت ۱۵۶
- ۲- مالکیت اولیه و ثانویه ۱۵۷
- ۳- مالکیت خصوصی، عمومی و دولتی ۱۶۰
- مبحث دوم: ماهیت معنوی و مادی حقوق مالکیت ادبی و هنری ۱۶۸
- گفتار اول: ماهیت معنوی حقوق مالکیت ادبی و هنری ۱۶۸
- بند اول: ماهیت حق سرپرستی یا احترام به نام و سمت پدیدآورنده .. ۱۶۹
- بند دوم: ماهیت حق تمامیت یا احترام به اثر ۱۷۰
- گفتار دوم: ماهیت مادی حقوق مالکیت ادبی و هنری ۱۷۱
- بند اول: قابلیت اثر فکری برای ایجاد حقوق مادی ۱۷۳
- بند دوم: استفاده از عقود معین در اموال فکری ۱۷۶
- ۱- عقد بیع ۱۷۶
- ۲- عقد معاوضه ۱۷۷
- ۳- عقد اجاره ۱۷۷
- ۴- عقد انتفاع ۱۷۸
- ۵- عقد شرکت ۱۷۸

فهرست مطالب □ ۱۱

- ۶- عقد ودیعه ۱۷۹
- ۷- عقد عاریه ۱۷۹
- ۸- عقد قرض ۱۸۰
- ۹- عقد وکالت ۱۸۰
- ۱۰- عقد ضمان ۱۸۰
- ۱۱- عقد حواله ۱۸۱
- ۱۲- عقد صلح ۱۸۱
- ۱۳- عقد رهن ۱۸۱
- ۱۴- عقد هبه ۱۸۲
- ۱۵- سه موضوع مرتبط با عقود ۱۸۲
- فصل دوم: مبانی نظری حقوق مالکیت ادبی و هنری ۱۸۷
- مبحث اول: نظریه‌های مبتنی بر حقوق طبیعی ۱۹۰
- گفتار اول: نظریه کار ۱۹۱
- بند اول: نظریه کار در غرب ۱۹۲
- بند دوم: نظریه کار در اسلام و حقوق داخلی ۱۹۵
- بند سوم: نظریه کار در حقوق مالکیت ادبی و هنری ۱۹۹
- گفتار دوم: نظریه شخصیت ۲۰۱
- مبحث دوم: نظریه‌های مبتنی بر فایده گرایی ۲۰۶
- گفتار اول: نظریه عمومی فایده گرا ۲۰۶
- بند اول: رابطه نظریه عمومی فایده گرایی با مالکیت به طور کلی ۲۰۷
- بند دوم: رابطه نظریه عمومی فایده گرایی با مالکیت فکری ۲۰۸
- گفتار دوم: نظریه برنامه ریزی اجتماعی ۲۱۲
- مبحث سوم: تحلیل رابطه نظریات و مبانی مالکیت و مالکیت ادبی و هنری ۲۱۴
- گفتار اول: رابطه نظریات مبتنی بر حقوق طبیعی و فایده گرایی ۲۱۴
- گفتار دوم: رابطه مالکیت و مالکیت ادبی و هنری ۲۱۶
- بند اول: مطلق بودن مالکیت ۲۱۶
- بند دوم: انحصاری بودن مالکیت ۲۱۸

- بند سوم: دایمی بودن مالکیت..... ۲۲۱
- فصل سوم: مبانی فقهی حقوق مالکیت ادبی و هنری با رویکردی به نظرات
امام خمینی (ره)..... ۲۲۳
- مبحث اول: مبانی فقهی حقوق مالکیت ادبی و هنری..... ۲۲۴
- گفتار اول: نظریات مشروعیت حقوق فکری..... ۲۲۶
- بند اول: دلایلی از مشروعیت فقهی حقوق فکری (در فقه شیعه)..... ۲۲۶
- الف: برگرفته شدن حقوق فکری از عمومات و اطلاقات..... ۲۲۶
- ب: قاعده حرمت مال و عمل مسلمان..... ۲۲۷
- ج: قاعده سلطه..... ۲۲۹
- د: قاعده لاضرر..... ۲۳۱
- ه: قاعده لاجرح..... ۲۳۳
- و: حکم حکومتی (راهکار ولایت فقیه)..... ۲۳۵
- ز: قاعده حفظ نظام (به عنوان دلیل عقلی مستقل)..... ۲۳۷
- ح: نظریه منطقه‌الفراغ..... ۲۳۸
- ط: مشروعیت مالکیت معنوی بر اساس نظریه دین حداقلی..... ۲۳۹
- ی: نظریه مالکیت تکوینی..... ۲۴۰
- ک: نظریه بنای عقلاء (یا عرف جهانی)..... ۲۴۱
- بند دوم: دلایلی از مشروعیت فقهی حقوق فکری (در فقه اهل
سنت)..... ۲۴۵
- الف: مصالح مرسله..... ۲۴۵
- ب: نظریه مقاصد شریعت..... ۲۴۷
- ج: سدّ ذرایع..... ۲۴۹
- گفتار دوم: نظریات عدم مشروعیت حقوق فکری..... ۲۵۰
- بند اول: آیه کتمان..... ۲۵۰
- بند دوم: ناسازگاری حقوق فکری با قاعده سلطه..... ۲۵۳
- بند سوم: عدم امضای حقوق فکری از سوی شارع..... ۲۵۴
- بند چهارم: غیر قابل تملک شخصی بودن حقوق مالکیت فکری..... ۲۵۸

فهرست مطالب □ ۱۳

بند پنجم: ناسازگاری حقوق مالکیت فکری با رسالت و قداست	
علم.....	۲۵۹
بند ششم: حرمت دریافت اجرت در طاعات.....	۲۶۱
بند هفتم: قیاس حق مؤلف به حق شفعه.....	۲۶۴
گفتار سوم: رویکرد امام خمینی (ره) در خصوص مشروعیت حقوق فکری.....	۲۶۵
بند اول: تحلیل قاعده تسلیط.....	۲۷۲
بند دوم: تفاوت حکم در قبل و بعد از انتشار.....	۲۷۵
بند سوم: عدم اعتبار (حق چاپ محفوظ) در داخل کتاب برای خریدار.....	۲۷۵
بند چهارم: اثر یا حامل اثر.....	۲۷۶
کلام آخر.....	۲۷۷
نتیجه گیری.....	۲۸۱
منابع و مأخذ.....	۲۸۶